

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DUAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Határozott hasznosított gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos Städt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint és Volger (Wallischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau. Budapestben: Haasensteint és Volger hirdetés köv. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod. Budapest és Szerviztér 6. sz.

Nyilvántartási cikkeket

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Az erdélyrészi birtokrendezésről.

(Ajánlván a miniszterium által e tárgyban össze-hívott enquetnek.)

XII.

(Gr. Schw. Gy.) A már sokszor említettük belügyminiszteri rendeletben, továbbá, ez áll: „Tehát a birtok szabad, azonban általános gazdasági érdekek mindaddig korlátozandó, míg a föld észszerű használatára nézve az egyedül helyes út: a birtokszabályozás keresztfelvető lesz.”

Bátrak vagyunk erre megjegyezni, hogy minden gyakorlati tapasztalat szerint a birtoknak épen az általános gazdasági érdek szempontjából nem szabad korlátoztatnia s hogy ilyes, gazdaságilag esztelen korlátozásai a földbirtok szabad használatának határozottan károsak, az egész ország jólétére.

Másrésztől ismételt hangsúlyoznunk kell azt, hogy a birtokszabályozásnak semmi dolga a szántó és kaszáló fölötti szabad használati joggal, miután a szántót és kaszálót jogilag nem terheli semmi szolgalm.

S aztán — ha szabad kérdenünk — hogy ha a birtokszabályozás az ilyes bajok elhárítására vezető egyedül helyes út, hát miért nem hajtatik végre az a birtokszabályozás? — miért van p. o. a kolozsvári kataszteri igazgatóság kerületben még csak 126 község szabályozva, illetőleg tagosítva, ellenben 1191 községben még hire-pora sincs se tagosításnak, sem birtokszabályozásnak?!

Ennek a hiányos törvény az oka; a kormány pedig feladata lett volna közigazdasági jólétünk útjából ez akadályt eltávolítani, nem pedig a birtokszabályozással vigasztalni, vagy pedig arra utasítani! Továbbá kelene előhaladni a jól átgondolt és helyes helytartósági rendeletek értelmében, nem azért, mert helytartósági rendeletek, hanem mivel egész tartalmuk és szellemük közigazdasági-lag helyes.

Hogy milyen éles ellen tétben állanak egymással az idézett helytartósági rendeletek és a m. kir. belügyminiszteri rendelet: kézzelfogható; azokban a gazdasági haladás előkészítése, itt egy elavult gazdálkodási rendszer fenntartása s védelmezése határ- és ugarkényszerrel, mely Németországban már 67 év óta megszűnt, mindamellett hogy ott sincs egyáltalában mindenütt foganatosítva a tagosítás,

Egy tavaly Bécsben megjelent németnyelvű rőpirat („A földmivélés életkérdése a Királyföldön”) a nálunk még mindig fennálló háromfordulós gazdálkodást épen oly be-

hatóan, mint szakértelemmel fejtegetvén, a többek között így szól:

„Mindens földtulajdonost megilleti a jog, hogy földjét saját belátása szerint használhassa.

Ez a jog azonban csaknem értéktelen mindaddig, míg a csordák a községi közlegek rendeletéből az ugarra és tarlóra hajtattak és amíg a zúglegelőt (Winkelhut) a hatóság szemeláttára az egész határban, — kivéve a művelés alatti dűlőket, — büntetlenül (mert hiszen nincs megtiltva) lehet használni.

A községi közlegeknek nincs joguk, a magán-földeken a legeltetés fölött rendelkezni; következésképpen minden birtokos, a kit és a mennyiben a községi előjárók illetén rendelkezései megkárosítanak, kártérítési keresetet tehesen folyamatra a rendes bíróságok előtt, még pedig kilátással a sikerre.

Különb ez a kilátás a sikerre csak nem értéktelen, minthogy a perlekedés drága dolog, a mit nem tehet meg mindenki.

Kétségtelen tehát, hogy még valami más egyének is kell történnie arra nézve, hogy a föld szabad használata valósággyá legyen. Azáltal, hogy a községi közlegeket per útján el lehet tiltani attól, hogy a művelési rendetők határozzák meg és magán-földeken a legeltetés fölött rendelkezzenek, még nincs biztosítva, a mezőgazdasági előhaladás előkészítése, földmivélésünk életkérdésének áldásos megoldása.

Ellenkezőleg e pillanatban arról van szó, hogy kitöltük a hézagot, mely határaink beosztásában a törvényileg többé meg nem engedhető ugarkényszer megszűnté következtében fog támadni, szükség, hogy a régi helyébe új határ-beosztást (Feldeinrichtung) tegyünk. Még mindenfelé a régi rendeltetésekkel találkozunk: a talaj elvadás és elgyengül az igen gyakori gabonatermelés következtében.

Ehez képest a mezőgazdasági haladás legközelebbi célpontja nem abban keresendő, hogy mind több és több birtokos használja azt a jogot, minél fogva földjeit bekerítheti. Hisz odáig aligha fog menni a dolog, hogy minden egyes birtokos bekerítse a földjeit, hogy eként kénye-kedve szerint gazdálkodhasson ott. Ez különben is nagyon költséges egy rendszer lenne. Mennyi kerítést lopnának el télen át s mennyit égetnének el a zúglegeltetés alkalmával! S mekkora talaj-pazarlás is lenne ez, miután minden kerítés jókora földet venne igénybe.

azt hihetné, hogy csak tegnap távozott el; most is, ha meg kezdődött szokott sétáját a jól ismert gyár körül, ugyanazon kívánsági arczokat látná titkon kitekinteni a féligzárt redőnyök mögül, most is hallaná, a repedezett régi harang siket kongását s a gyermekek egyhangú zakatolását, vasárnaponként láthatná éppen mint régen, a vaszegekkel kivetűt uagy tölgykaput, mely hétköznapi-ként csak nagyon nevezetes látogatók számára nyitnak fel, a templomba menés idején, minden megfordulni sarkain s utat nyitni Pivier asszony. Klaudia és a szálás Viktor számára.

Klaudia most ifjú szépségének teljes virágzásában állt, s midőn a templomból kijött, vágyó pillantásokat vetettek utána a fiatal emberek, kik egy régi helyi szokás által felhatalmazva, csoportokba állva a bejárás előtt, várják, míg a közönség szétszórlik s kedvükre szemlélvezték a szép vallások szűkeket. Többen az ifjak közül megkísérelték magukra vonni a szép leány figyelmét, de valamennyi szerelens törekvés hajótörést szenvedett, a két szigorúan örkődő hajthatatlanságán, kik soha sem hagyták őt magára és a Klaudia közömbösségén, miután még jobb ördője volt a leánynak. Nem látszott semmire figyelni, semmit megérteni, halvány arczán, melyet nagy fekete szemek világítottak meg, mindig oly szomorú kifejezésült, mi sokemű találgatásra adott alkalmat; egyik azt mondta, hogy úgy tartják őt bezárva négy fal közé, mint egy apácát, arra kényserítve, hogy reá erőszakolt vőlegényével legyen folyton, kit ő határozottan visszautasít; másik meg, hogy híven őzi szíve mélyében titkolt szerelmet emlékét; de hasztalan volt minden igyekezet, a dolog mibenlétét senki sem tudta kifürkészni. Jakabot már rég elfeledték a helységben, senki sem gondolt reá többé, kivéve talán pár külvárosi öreg asszonyt, kik megtartották emlékökből, a zöld redőnyös házat és lakóját.

Ha azonban mégis annyira van már valamely község, hogy már nem kevés azoknak a száma, a kik az eddigi gazdálkodási módban változtatást ohajtanak: nos, ki kell találni valamely eszközt, melylyel a keletkező szükségörzetet mindenkinek előnyére ki lehet éleltetni.

Röviden: olyan határ berendezésre van szükségünk, mely lehetővé tegye, hogy minden egyes birtokos, bekertelés vagy körülszenczolás nélkül, kénye-kedve szerint oly czélszerűen használhassa földjét, a mint ez jelenleg csak drága kerítések felállításával mellett lehetséges. Más szavakkal: olyan határberendezésre van szükségünk, mely a változott viszonyok által parancsolt takarmánytermelést kellő arányba hozza a gabonatermeléssel, még pedig az egész határon, hogy a bizonyosra vehető előnyben minden egyes egyaránt részesülhessen.

Senki sem fogja kétségbe vonni, hogy ilyes határberendezés nem országos törvény, hanem a megyei és községi képviselőtestületek által alkotandó helyi szabályrendeletek segítségével létesíthető.

De létesítendő volna is már végre-valahára, mert ez időt szerint roppant rendtelenség ütött tanyát!

— A brassói ügyvédi kamra az ügyvédi kar tekintélye s társadalmi állása emelésének érdekében terjedelmes emlékiratot intézett az igazságügyminiszterhez s azt pártolás végett megküldte a többi kamaráknak is. Az emlékirat a következő főbb reformokat hozza javaslatba. A bírák és bírósági candidátusok kinevezésénél az eddigi gyakorlatban volt egyoldalú candidációmellett az ügyvédi kamarák véleménye is meghallgatassék; hogy a bagatell törvény revíziója olykép történjék, hogy ez az alkotandó új polgári perrendtartás egyik kiegészítő részét képezze; a zúgírászatnak pedig aképvétessék eleje, hogy az ügyvédi ellenjegyzés szigora ne csak a rendes perekre és váltóügyekre, hanem más, jogi kérdést tárgyazó beadványokra is kiterjesztessék. Az ügyvédi díjakra nézve az előterjesztés a törvényt odamódosítani kéri, hogy „az ügyvéd jogesítva legyen kikötött jutalmudíjját vagy eljárásából felmerült költségeit (díjnyújtásé szerint) a megbízója részére befolyt értékekből visszatartani, vagy letétbe helyezni addig is, míg azok liquidáltaknak.” A liquidációt pedig az ügyvédi kamara választmánya teljesítendő, felelősséggel a m. kir. curiahoz.

Zsuzsa állította ugyan néha, hogy ő mind e dolgokról többet tud, mint mások, de annál bővebb magyarázatot nem akart adni, s ha valaki kérdésekkel ostromolta sphinxszertien csak azt felelte:

— A ki addig él, majd meglátja! Egy reggel, midőn szokása szerint a vendéglő előtt beszállított néhány egybegyűlt szomszédnővel, hiket a kirakatban sorban felállított, többszintű palackok vonzottak oda, s melyek tartalmával „Zsuzsi néni” nem szokott fővényűl bánni, a „nagy császárhoz” czimzett szálloda könnyű sárga kocsija, sűrű porfelleggel verve fel, rohogott el mellettük, s haladtak a dombon.

Egy elegáns öltözött nő arczán sűrű fátylal, mely alatt vonásai nem voltak kivehetők, s a nap heve ellen színes selyem napernyővel védve magát, egyedülült a kocsi belsejében.

— Ez a párisi színésznők közül való! szölt Rózi anyó, ki a város élő kronikájának tekintett.

— Miféle színésznők közül? — Hát még nem is tudja? Egész csapat érkezett tegnap Párisból, s szállott meg a „Nagy császárnál.” Előadást fognak tartani az . . . izé . . . izé . . . tiszteltetésre, segítsen ki nő . . . kinek is, elfeledtem a nevét.

— Nő bizony én is elfeledtem; pedig tudom kit akar mondani. Egy nagy hazánkfűről van szó.

— Igen, ugy van, egy iró, kinek szobra is van, s ma tartják a . . . a . . .

— Várjon csak . . . a százados ünnepélyét.

— A százados! . . . Bizonyos-e ebben?

— Egészen bizonyos.

— A végén is az mindegy, szóval az a dolog, mely az egész várost izgalomba hozta, melyért mindenki ünnepet tart, s annyit óráltak is érte . . . Megnyitották a színházat, mely két év

Közoktatásiügyi értekezlet.

A reálistól, polgári iskolák és az ipari szakoktatás ügyében tegnapielőtt d. e. 11 órakor a vallás- és közoktatásiügyi miniszterium elnöki helyiségében Trefort Ágost miniszter elnöklöte alatt értekezlet volt. Az értekezleten résztvettek: Csengery Antal, Kerkapoly Károly, Szász Károly, Gönczy Pál, Kárfy Titusz, Stoecek József, Grumm Ferencz, Lutter Nándor, Say Mór, Höfer Károly, Berecz Antal, Heinrich Gusztáv és Kármán Mór.

Trefort mindenekelőtt röviden indokolta, hogy miért hívta össze az értekezletet, ismételve mit már többször mondott, hogy nem barátja az experimentációnak, de ha hiányok mutatkoznak, azokat orvosolni kell. A kormány egyik feladata a gymnasiumokat, a reálistólakat, a most keletkező vagy tervezett ipariskolákat s végre a felső nép- és polgári iskolákat egymással bizonyos szerves összefüggésbe hozni.

A gymnasiumokról nem szólván — szölt a miniszter — itt van előtűnk a reálistólak kérdése, az a kérdés fenn: kell-e azokat tartani úgy a mint szervezők vagy némely módosításokat rajtunk tenni, s be kell-e oda hozni a latin nyelvet úgy, mint Németországban az elsőrendű reálistólakban, vagy nem? Továbbá: vajjon tekintette, arra, hogy a növendékek száma a reálistólakban az utóbbi években nagyon csökkent, (Budapestről nem szölv), nincsenek-e az állam által fenntartott reálistólak között olyanok, melyeket át kell alakítani vagy iparoskolákká vagy gymnasiumokká? Végre meg kellene beszélni az egyetem és a politechnikumra előkészítő, tehát a gymnasium és reálistólak és a népisikolák közt létező közbeeső iskolák kérdéséről, melyek a társadalom azon rétegei számára szánvák, melyeknek szükségét a népisikola nem elégíti ki, de a gymnasium vagy a reálistola túlhaladja; továbbá vajjon nem „superfœctatio-e az, hogy kétféle ilyenű iskolák van: a felső népisikola és a polgári iskola, és hogy az a mérték, a melyben ezen iskolákat felállítottuk, közönségünk szükségait nem haladja-e túl?

Erre nézve kérte nyilatkozni az értekezlet tagjait.

Az eszmecserét Lutter Nándor nyitotta meg, ki szerint, míg az idő a kétféle középtanodák egyesítését létre nem hozandja, iparkodjék a gymnasium a klasszikus nyelvek és irodalmak — a reálistola az újabb nyelvek és irodalmak segítségével a tanulóknak azon magasabb műveltséget megadni, mely őket a két rendbeli egyetem sikeres látogatására képesít.

Utána Berecz Antal, majd Szász Károly szölvált föl. Szász Károly előadta azon okokat, amelyeknél fogva az ifjak a reálistólakba tödultak.

őta zárva áll, s a párisi színészek ma este a nagy vacsora után játszani fognak egy darabot a . . . Oh! istenem milyen nehéz neve van.

A szoborról, né . . . És Rózi anyó maga azt hiszi, hogy ez uri asszony a színésznők közül való?

— Azt hát! Még a vak is láthatja, s el lehetne találni még egy is, ha a „Nagy császár” kocsija nem lenne itt bizonyosság. Láttá-e azt a fátylalt, s hozzá a napernyőt? Ugyan bizony úgy öltözködnék-e a becsületes asszonyok.

— Vajjon hova mehetett erre?

— Ki tudja? Ezek az ilyen teremtsékek elég-szer kocsiháznak csak pusztá gyönyörűségből, hogy annál inkább szörhaassák a pénzt; láttam én ezt mikor Párisban láttam. Ezeknek ugy látszik tele a zsebbük pénzzel; Babsitz Japó, ki ott volt mikor megérkeztek, azt mondja, soha életében nem látott annyi bőrdőnt és podgyászt egy csoportban.

(Folyt. köv.)

Egy kis szárazföldi utazás.

Motto: De te alföldem hol, hogy után hegy nem kél, Olyan vagy mint a nyíl, a fölbonított levél, A melyet egyszerre általolvasnak, S vannak beléd írva szép, nagy gondolatok. Petőfi.

Ki ismeri milyen a sulyom? — a sulyom kétféle, — az egyiket Debreczenben subadarab-bal fogják a vízből, valami gyökérféle, mogyoró vagy gesztenyéhez hasonló ízű termény — színe fekete, — alakjára nézve hasonlít azon csillaghoz, mit gyermekkoromban puha kenyérből készítettünk s mely arról volt nevezetes, hogy bármily erővel vágjuk a földhöz, megtartotta alakját, — megboldogult Staibel Jenő barátom is árutla egy-időben Kolozsváron a sulyomot, de nem sok szerecsével.

A reálistólaknak tanfolyama csak 6 éves volt, és a műszaki pálya aranyhegyekkel kecsgettett.

Grumm röviden kifejtette, hogy a latin nyelv tanítását a reálistólakban szükségesnek gondolná.

Csengery Antal tartott a tárgy fölött hosszabb beszédet. Felhozta többek között, hogy egy állam se segíthet annyira a reálistólakata gymnasiumok rovására, mint a miénk. Költségvetésünkben keresztszámban 150,000 frt van fölveve gymnasiumok fenntartására, míg a reálistólak költségvetése 300 ezerre megy. Poroszországban a polgári elem, amelynek számára hozták be az újintézményt, a városokban maga karolta föl a reálistólakat; az állam segítése alig megy 17,000 frtra. Ha a reálistólak történetét nézzük: azok nem léptek fel kezdetben oly követelésül, hogy a felsőbb oktatásra képezzenek. A polgári osztály azon rétegei számára voltak alakítva, amelyeknek felsőbb jektatásra, hanem magasabb műveltségre törekednek, mint amennyit a népisikolák adhatnak. Az eszme körülbelől az volt, ami a mostani polgári iskoláké, vagy az ugynevezett „Mittelschule”-é. Sajnos, hogy ezen tulment. Oka az, mert a gymnasium nem akarta a kettős feladatot, melyet a modern cultura igényel, tantervében egyesíteni. Most már két eltérő tanterv áll előtűnk, két intézetben és mindegyik a tulságig fejlesztve, odáig, hogy a kettőt egy intézetben egyesíteni abszolúte lehetetlen.

Say Mór s Kerkapoly szölváltak még a tárghyhoz; s az utóbbi a kérdés úgy, a mint feltéve van, szűknek találja. Véleménye szerint a kérdés az: van-e szükségünk két előkészítő iskolára, két intézetre, melyeknek mindegyike különbözöendű daczára is a magasabb szakpályákra minősítsen? Mire Szász és Kármán Mór néhány megjegyzése után az értekezlet áttért azon kérdésre megvitatására, vajjon a létező állami reálistólak közül nem kellene-e az egyiket vagy a másikat átídomítani? A nyilvánvaló vélemény az volt: hogy többet részint ipariskolává, részint gymnasiummá czélszerű lesz átalakítani.

A legközelebbi értekezlet idejét a miniszter a meghívottakkal tudatni fogja.

A czár elleni merénylet.

A czár elleni merényletről eddig a következő részletek jöttek tudomásra:

Husvét reggelén, nyoloz és kilencz óra között, midőn a czár rendes sétáját tette, a téli palotától nem messze, a pétervári kerületi táboraké-pület s a tengernagy tér sarkánál, szomban a Goreszkoff-palota bejáratával, egy tisztességesen öltözött egyén jött eléje egyenruhában, sapkával s kokárdával. Midőn a czárhoz közeledett, koponye zsebéből revolvert rántott elő, a czárra lött és lö-

A másik sulyom szintén debreczeni termék, de ezt már nem subadarabbal fogják, hanem pozsgás arczu, gömbölyű karu menyecskek gyurják tojásos tésztából, — kellemes ízű sütemény, szintén oly ágas-bogas alaku mint főntebb leírt névrokona.

Ilyen ágas-bogas sulyom alakra [kuczorodva vetettem magam Ő Kanizsán a gőzhajó állomáson baszakszira várakozó szekérbe, zúgó viharban. Kocsisom egy gyékény ponyva darabot fejmemre dobva megindult úgvetve. Először lefektettem a szekérben, a gyékény darabbal betakaroztam, mint egy paplannal, rágyujtottam, esernyőmet kifeszítettem fejem fölött és megpróbáltam jó kedvű lenni, de ezen helyzetet nem bírtam ki soká, mert a szél az esőt nagyon arczomba verdesd. Felültem, elfoglaltam előbbi sulyom forma helyzetemet, mely a hánytorgó szekérben nem kis munka volt.

Alig hpgy magamhoz tértem, kezdtem érezni szörnyű hánytorgatásokat, — összekuczorodtam az alattam lévő zsupoktós és a felettem hánytorgó gyékény ponyva között, tervezgetve: hogy tehetném helyzetemet legalább annyira kedvezővé, hogy egy tiszennégy napos náthán kívül egyéb büntetést ne vonjak megdondolatlan fejmemre, a miért a nagy ural, a természettel elég vakmerő voltam imigyen tusára kelni.

Oh jaj! mit használt itt minden furfangom?! A gyékényt minduntalan, hol jobbról hol balról, hol előlről hol hátulról lebbentem föl a vihar, — kapkodtam, — két lábammal a gyékény két sarkát a szekér-öldalhoz szoritottam, esernyőm nyelével felpecskeltem jobbra s tartottam [kezem-mel, hogy a kas közé] szurt vége ki ne ugorjék a fonadék közül, bal kezemmel egy hosszú pipa-szárral más oldalra bököttem — így kuczorogtam a két támaszt kétfelé tartva, mint egy Budha bálvány, vagy mint a paraszt kártyán a makk-készem, még ekkor is igen le kellett fejemet gör-

vését még háromszor ismételte. A járókelők és rendőrök nyomban megragadták a merénylőt, a ki ismételt lövéseivel egy rendőrt arcban könnyedén megsebesített. Három golyó a tábornagyi épület falába fúródott. A merénylő Sokoloff Jánosnak nevezte magát, a pénzügyminisztérium osztályában volt alkalmazva a vidéken. Vonakodott részletesebb felvilágosításokat adni. Azt mondta, az utókor fog itálni tette fölött. Honalfához két méregtököska volt viasszal ragasztva. Midőn elfogták, ajkait harapta és szája habozott. Híre jár a muszka fővárosban, hogy meghalt, minthogy vonatkozott a neki nyújtott ellenmérget bevenni. Mindaáltal, úgy látszik, sikerült ellenszerek használatára bírni. A merénylet híre villámgyorsasággal elterjedt Pétervártól. A czár menekülése folyton nagyszerű tüntetéseket rendeztek. A főtisztviselők, tábornokok és tisztek a palotába siettek és riadó burrákkal üdvözölték a czárt, ki köszönetet mondott a tanusított hűségért, sajnálatát fejezte ki a felett, hogy az ily sajnó alkalom folytán nyilvánul. Ő tudja, mondá, hogy minden becsületes ember támogatja őt; reméli, hogy isten megengedi neki „Oroszország javára czélzó terveinek befejezését.” A czár ezután kísérek nélkül sétát tett a városban.

Este a város kivirágítottat, nagy néptömeg hullámzott a császári palota előtt, az élénk barátságos tüntetések folytán a czár egy ablakban mutatta magát. A birodalom minden részéből és az összes külvárosoktól üdvözlő sürgönyök érkeztek. A pótérvarinemesség Bobrynski gr. vezetése alatt egy küldöttséget menesztett, mely a czárnak hódolatot és a megtörtént merénylet elleni utalvatnak adjon kifejezést. A külföldi kormányoknál leveleket ünnepélyes üzeneteket tartottak a merénylet meghiusultának hírére.

A merénylet elkövetője mintegy harmincz éves, magas termetű, feltűnően szép férfiú. Tíz perczel az merénylet elkövetése után egy „kvasznik“ (kvasznak nevezett orosz nemzeti ital árul) megragadta, több perczig tartó küzdelem után letépte, mire az odasietett gorodovoiok elvitték a szomszéd rendőrtanyára. A merénylőt varsói származású lengyelnek mondják, ki csak nem rég lakik Szt.-Pétervárt.

A vizsgálóbíró francia nyelven hallgatta ki, de a merénylő jóformán mitsem felelt, csak ennyit mondott: „Mit akartok? Nem szabad szólnom.“

Zsebében egy czédulát találtak, amelyből az derül ki, hogy volt egy összeesküvés, de nem nihilista irányu.

A delután folyamában az egész birodalomban és nevezetesen a Visztula-menti kormányzóságokban száhethven egyént tartóztattak le.

Drentelen tábornok híre szerint már nyolcz nappal ezelőtt nyomára jött egy messze elágazott összeesküvésnek, melynek semmi köze a nihilismushoz. Hír szerint nyolcz kormányzóságban osztrómalapot fog kibírdettetni.

A városi „duma“ ma (apr. 15-én) rendkívüli közgyűlést tart, melyen el fogja határozni, hogy a czárhoz szerencsekívánó feliratot intéz. Szt.-Pétervárt kivilágítást is fognak rendezni.

nyeszenem, hogy a vizes gyékény folyton netorje cylinderemet s a mi alatta volt.

Egyszer tapasztalni kezdtem, hogy mindinkább kényelemben érzem magam — ha ugyan még az is nevezhető kényelemnek, midőn emberből makk-kétszem vagy sulyom lesz — mi lehet ennek oka? P vizagálódni kezdtem, — hozzám kiált kocsisom:

„Tán alszik?“
„Alszik a pákinas, dehogyan alszom, — kinlódom“

„No csak kinlódjon, jobb egy kicsit kinlódni, mint sokat szenvedni.“

„No akkor hát csak obsit a merre a nap sűt“ morgomtag s ujra vizagálalni kezdém, miért nem verdest fejemet most annyira a gyékény?!

Rájöttem. A zsupokteg, mely csak egyik végén volt összekötve, kezdett közepén kettéválni s V alakot ölteni, mindig lejjebb-lejjebb süppedtem a szalma V közé,

No mindegy, gondolám — mint az egyszeri czigány, mikor fejét a menydörgés elől kabalba dugta — csakhogy fejemet nem éri baj, a többivel nem sokat törődöm.

Köszönöm szépen, egy darabig csak ment így az állapot, de egyszer csak zsupp, a zsupp egészen szétgázgázott s czupp, a pusztá deszkán ülök, elől egy csomó szalma, hátul egy csomó szalma, mely már ekkor tökéletes kezdő nagy V-ét ábrázolt, a deszka is vizes lett, a deszkától pedig az a mi a deszkán volt, ez pedig nem volt más, mint uri magam, a ruhám uj volt s annyiban hasonlítottam uj ruhámhoz — ha nem vagyok is épen uj — hogy annak is, meg nekem is nem használt a vizes deszka.

Fejemet most már nem verdeste a gyékény az igaz, de verdest mást a deszka, még pedig vizes. Így sem volt jó, kezdem a zsupot tépni és a hiányzó helyre gyurni, a zsup is nedves volt, de legalább nem volt fából.

Igy mentünk két óra hosszát, a szél szűvőtött, én sóhajtottam, a gyékény csepegett — a szegediekre gondoltam.

Eszembe jutott a szegény férj, ki nejét és gyermekét egy szalmazsákon uszva menté, egy fá-

A csárné a merénylet hírére ijedtségéből és izgatottságtól beteg lett.

A czár ellen uralkodása óta ez a harmadik merénylet. Az első volt az 1866. évi Karakasoff-féle kísérlet, melynek elkövetőjét épen mint most „egy a népből fogta el.“ Egy évvel később, a párisi világkiállításon támadták meg. A lengyel Barozovszky volt a tettes. Ehhez képest a czár, mikor a bécsi kiállítást meglátogatta, még mindenki előtt emlékeztet, hogy egy egész hadsereg katoná, kém és rendőr által őriztette magát. A német fővárosban is megfordult; ott nem bántotta senki. Saját fővárosában kellett ismétlődnie az eseménynek s a husvétnak másodnapjára batározta azt el a forradalmi bizottság.

Az egész nagy orosz birodalom területén forrongó mozgalom felől jellemző rajzot ír egy angol lap kevésével már a czár elleni merénylet története előtt.

A forradalmi bizottság elhatározta a czár környezetéből eltávolítani azon elemeket, melyeket a nihilista ügyre nézve veszélyeseknek tart. A Moszkvában és Szentpétervárról megjelenő lapok szerint kaptak fenyegető leveleket: (Nabokol belügyminiszter, Adlerberg altábornok, a császári ház udvarmestere; Bobrinsky, a szt.-pétervári nemesség fő marsallja; Delyanof császári államtitkár; Ignatief gróf, a csárnó kíséretének altábornoka; Golyraky altábornok, Suvalov P. G. gróf, Pahlen gr. és Nesselrode gróf.

A messze kiterjedt organizatio fejét sehol sem lehetett találni, míg karjai oly távolban tudnak suttanni, mint Moszkva, Kiev, Szent-Pétervár és Charcov.

Ugy látszik, a titkos kormány legkevésbé sem jött zavarba a miatt, (irta ezen levelező), hogy a Drentelen tbnok ellen intézett merénylet sikertelen maradt. Sem a hatóság szigorú rendszabályai nem képesek semmikip elrémíteni a jól elrejtődő titkos agitátorokat. Attól lehet tartani, hogy existenciájukról maholnap valamely nagyobb tett által fognak életjelt adni magukról, bebizonnyítván, hogy szavuknak helyt állnak.

Ime, mint a következmény megmutatta, e levelező nagyon jól gyanakodott, mert a nihilisták „nagyobb tett“ által bizonyították be, hogy léteznekj

Tudvalevő, gyakorta meg volt írva, hogy a nihilisták az alsóbb hivatalnokok és rendőrök közt igen nagy számu hiveket tudtak maguknak szerezni.

Moszkvából már sok rendőrt és hivatalnokot elszállítottak Szi b i r i á b a. Azon gyanuban álltak, hogy szövetségben állnak a nihilistákkal. S csakugyan kétség fölött be van bizonyítva, hogy forradalmi falragaszokat oly helyeken is találtak, hová csak a rendőrök bejegyzésével lehetett azokat kitenni. Így kormányépületek folyosóin kiragaszták a forradalmi bizottság hirdelményeit.

Hogy a magasabb tisztek és hivatalnokok alárendelt közegekben nem biznak meg, abból is kitűnik, hogy Moszkva, Kiev, Charkow és Varsó városokban folytonosan föl váltják a rendőrséget.

ba ütődött, felkapaszkodott reá, gyermekét felvéve, utána nejlét is akará, de e közben a gyermek visszabukott a fáról a vízbe, anyja utánna ugrik, mindkettő elmerül, a férj utánnok rohan, hogy velők vesszen — ezt azonban megmentették — jól tették — — — kérdés vajlon vele jól tették-e?

Eszembe jutott a szegény asszony ki hona alatt egy pólás gyermekkel futott s midőn szárazra ért, meg akarta magzatát csókolni — hűlt helyét találta a polyában — szegény a vízbe csúszott valahol.

Eszembe jutott ama szegény leány is, ki egyik karjával egy kisedet szorítva szívéhez, másik kezével az ágba kapaszkodva függött az árvízben ki tudja meddig, a mentők megáldították, nem felelt, szorítá a gyermeket s az ágat — csonzá volt fagyva mindkettő, mikor temették is úgy nyult jobb karja ég felé, mintha istenét hívás segítségül. Vagy mintha esküre emelné kezét, hogy a gyermeket el nem hagyja, melyet csakugyan nem lehetett tőle elvenni — — — — —

Megnyugodtam, kezdém magam szelidebb képekkel vidorítani. eszembe jutott a fűtött szinpad, taps, kihívás, a forróság mit a „Sárga csikó“-ban, a pusztabíró táncza alatt kiállottam. De jó lett volna azon melegnek fele most, de akkor meg annyi volt belőle, hogy vizes lettem a veritőktől: — Ujra víz! — most meg forró víz. Már azt hittem, hogy melegszem ekkor az orromra esik a gyékényről egy pár hideg csepp, egyszerre lehűtötte forró gondolatimat.

Megint eszembe jutott Szege. De ha már nem bírok tőle menekülni, gondoltam, ott is keresek én kevésbé szomorú képeket, mert a szegedi rombolás valóban nagy csodás vegyülméke a tragicomikumnak.

Láttam két philosophust egy letérdelt ház tetején, az egyik úgy nézett ki, mint egy valószínű kakas, a másik mint egy tökéletes fehér czizma — az egyik philosophus oly mereven állt a házgerinczen mint Napoleon a pyramison, amáék egész kedélyesen kedt teni magát hozzá — mint már azt a cizmeket szokták. — Megbámultam a két bölcsőt.

Egy másik ház tetőn olyat láttam a milyet még soha: egy malacot legelni, ette szegény a

Egy más dolog, mely iránt a kormány se hogy nem tud eligazodni, az, hogy a nihilisták bőséges pénzszökőkötők fölött rendelkeznek. Honnan vehetik ezeket, ki szolgáltatja nekik a pénzt?

Nem ritka esetben nagy összeggel megvesztegetnek hivatalnokokat; vannak titkos nyomdák, ügynökeik, kémeik, Európa minden fővárosában, kiknek tartása nagy költségbe kerül. Sok pénzt kiadnak utazásokra, sürgönyökre, a szövetség céljaira. Ha valami tettet kell végezhajtani, akkor lovak, kocsik mindenkor rendelkezésükre állnak.

A Drentelen tábornok ellen elkövetett merényletet illetőleg az az egyő, ki a merényletet elkövette, előzőleg hosszú ideig gyakorolta magát a lovaglásban és lőhátról lövésben, hogy lovát jól begyakorolja a tett elkövetésére.

A román lapokból.

A román lapokban a boszantásig folyik szakadatlanul az izgatás.

Igy most is a nagyszebeni „Observatoriul“ hűsvéti vezércikkében megemlékezve Krisztus tanairól, arra a következtetésre jut, hogy a kereszténység doctrinája, az egyenlőség és testvériség nem a népek, — hanem csakis fazoknak elnyomói részére áll fenn; azután így folytatja:

„Látjuk ma is, hogy létezik még sok oly nép, melynek a legalemibb emberi jogokért kell küzdenie, melyek nélkül egyéni léte kérdésessé, sőt lehetetlenné van téve. Ki tagadhatná, hogy ezen népek közé tartozik a román nép is, melyre nézve az Ur jelen évi hűsvéti sammi jót és vigasztalót sem hozott? E nép meg van fosztva jogaitól, nyers, önkényes erővel ki van taszítva posztójából és rangjából, mely hazájában megilleti, és fenyegetve van azzal, hogy még nyelvétől és nemzeti egyházától is megfosztatik.

De ha a román nemzetnek jelen helyzetében nincsen is oka örömrre, azért nem fog lemondani jogairól, s nem fog kétségbeesni jövője felé, hanem veszületett és őseitől örökölt képességével és tapintatával folytatni fogja a küzdelmet jogaiért, szabadságáért. Fegyverrel lesznek a tudomány, mely világítani fog előtte, és tántorítatlan hite missziójában e földön. Hogy küzdelmet győzelem koronázza, feltétlenül szükséges, hogy fiai között béke, egyetértés és testvériség uralkodjék, mi nélkül minden ellentállás lehetetlen. Legtűnik tehát egygyek, mert csak így lehetünk erősek; legtűnik szolidarisak, mert csak úgy e nemzetünknek és nemzeti egyházunknak megvédeése.

Ugyanily értelemben ír a „Telegraful Roman“ is. Vezércikkét így fejezi be:

„Mint nem magyar faj honpolgárok, mint románok sokat irhatnak azon bajokról, melyek nyomtak és nyomnak bennünk.

Uralóink nyelvünket is el akarják rabolni, s minthogy minden lelki korlátoztságunk mellett ők sem gondolhatnak arra, hogy nyelvünket egyenesen kitépjék a szárból, oldalt intéznek támadást azon törvényre, melyről annyiszor beszélünk az elnyomottnak egész keserűségével. Az országgyű-

rajt levő mohát — eszembe jutott Darwin, elmosolyodtam, egy csepp ismét arczomra pottyant, ma sem tudom honnan jött mert forró volt.

Csendes megadással tűrtém sorsomat.

Áztam, fáztam, de hallgattam!

Nem tudom meddig tartott így, a midőn egyszerre harsány zene őti füleim dobját, s a Corti féle szervek ugyan csak működnek. De hát! mi ez? A bizony ludgágóság és ebugatás volt. Kipillantok a gyékény megül, előttem a falu, a faluboz közel a major, ott lakik az én kedves Jóska bátyám és Luja néném.

Néhány percz, elhaladunk a „Folyó“ csárdá mellett, az uraság kovácsa, a béres ház, a csikós gazda laka, egy nád kerítés — hó! — megálljunk!

Luja néném, hallva a szekér robajt, kitekint a konyhaajtón, rákiált kocsisomra:

„Minek hozta ide azt a dögöt!“

No ez már egy kissé mégis sok volt!

Felbököm a gyékényt, vágok erőfeszítéssel nyüzsgőleg, hogy hát „nem vagyok én még egészen olyan izé“ — erre nagy hahota mindenfelől.

Leszállok, bemegyek, jól tartanak, de csak furta fejemet az új titulus, felvilágosítását kérttem s nagy megvigasztalásomra szolgált, midőn megtudtam, hogy ama titulus nem nekem volt szánuva.

Nagy ünnepek előtt (épen nagy hét volt) gulyások a gndoskodni szoktak arról, hogy egyköt barom elhulljon, e bajon aztán az én Jóska bátyám akként vélt segíthetni, hogy az ily gyanusan elhullott barom husát egyszben be szokta hozatni a majorba és nem a béresek, de a kutyák közt osztatja szét, lévén egy hullott barom husa egyébre nem való.

Ilyen ünnepi áldozatnak gondolt engem az én kedves néném a gyékény alatt.

Sasika.

lés bizottsága még olyan törvényre sem elégedett meg, minőt Trefort miniszter terjesztett elő. — Olvasóink megtalálандják alább a bizottság által javasolt törvényt, melyszerint egyebek között a magyar tanfelügyelő saját tetszés szerint nevezi ki a nem magyar, a román tanítókat, kiket mi, nem magyarok, saját munkánkól tartunk fenn.

Uralóink úgy látszik nem elégsznek meg azzal, hogy vérg sértsenek, még gunt is üznek belőlünk; voltak elődeik Krisztus idejében. — Ne essünk kétségbe. Nem fog elmúlni sok idő és ez tántorítatlan hitünk, el fogjuk mondhatni, megszabadulva mai elnyomatásunktól: Feltámadott az igazság! Feltámadott a szeretet! Feltámadott Jézus Krisztus!

Az erd. gazd. egylet kérvénye a képviselőházhoz!

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányja idei márczius 5-én tartott üléséből közgazdasági bajaink orvoslása érdekében kérvényt intézett a képviselőházhoz, mely ugyanazon hó 30-án lett benyújtva s melynek teljes szövege a „E. G.“ szerint a következőképen hangzik: Mélyen tisztelt tekintetes képviselőház!

Tekintve azon körülményt, hogy a m. k. államvasutak keleti vonalának Romániával eszközöndő brassói csatlakozása után, az erdélyi országrész a románian kívül az orosz gabona nyomasztó versenyének, sőt nagy valószínűséggel a külföldi ipar concurrentiájának is még inkább, mint most, ki lesz-téve, a nélkül, hogy a létező tökézettségével mellett oly belöldi ipari fejlődhetnék, mely a fogyasztók számát szaporítani, az értékek képzését megkönnyíteni, jobban mondva lehetségesé tenni, a földjáradék emelkedését előmozdítani képes lenne;

tekintve azt, hogy a mezőgazdaság teljes hanyatlásban van és az országrész legtöbb községtében okserütlendül kell, hogy folyrtatassék; hogy továbbá az inkább a hustermelésre irányult belterjessebb állattenyésztés az ugar- és határkényszer, valamint az avval összeköttetésben álló ugar- legelő uralma alatt épen oly kevésbé fejlődhetik ki, mint a szélesebb körű gyümöstenyésztés vagy a kereskedelmi növények mivélése, miután mindezeket az ugnak közös legeltetése lehetetlenlé teszi;

tekintve azt, hogy a szemes gabnák, illetőleg tengeri tulságos termelése merőben a nálunk még fennálló és másutt már rég túlhaladott hármass nyomasztó gazdaságnak folyamánya, mely a falajtól sok erőt von el, a nélkül, hogy annak a szükséges trágyamennyiséget megadhatná;

tekintve azt, hogy ugyancsak ezen viszonyok következtében az ipar sem juthat üdvöz kifejlődésre, mert e munkaszűn előmozdítása, a szükségletek szaporítása nem lehetséges az iparos végére a helyett, hogy egész erejét üzletének szentelné azt részben a földmivélésre és csak részben rendes foglalkozására fordítani kénytelen, úgy, hogy tulajdonképen sem iparosnak, sem gazdának nem mondható;

tekintve azt, hogy a rendezetlen birtokviszonyok és a parcellált tulságos nagy száma, valamint a földek össze-vissza fekvése a talaj okserütl művelését mennyire megnehezitik, a birtokrendezés és tagosításnak költséges és hosszadalmas peres eljárása pedig a különben is tulterhelt földbirtokosra majdnem elviselhetetlen költséget ró, míg a rendezetlen birtokviszonyok az alig létező földhittelt még inkább csorbitják;

tekintve azt, hogy a jobbággyi viszonyok rendezése óta immár harmincz esztendő jelt el, a nélkül, hogy az u. n. curialisták viszonyai rendezve, fázisai és legeltetési szolgálmat tisztázva volnának, miáltal az erdők pusztítása mintegy hivatalból van előmozdítva, az erdőben létező számos körülzárolt tagok (Enclave) pedig nem csak a tulajdönt veszélyeztetik, hanem az okserütl erdei gazdálkodást is majdnem lehetetlenné teszik;

tekintve azt, hogy még mindig nem létezik oly tagosítási törvény és még kevésbé oly tagosítási eljárás, mely a jogos közgazdasági igényeknek bár valamennyire is megfelelően, mielő folyólag tény, hogy a tagosítások száma aránylag csekély és csakis nagyon gazdag földbirtokosoknál hajthatók végre, miglen a már folyamatban levők is sok helyt függőben maradnak;

tekintve azt, hogy a meglevő közigazgatási rendszer a lakosság közgazdasági igényeire alig van, vagy éppen nincs tekintettel, és hogy az államkormány befolyása épen ott nem érvényesül, hol a nemzetgazdászati tanai szerint feltétlenül cselekvőleg kellene nyilvánulnia, akár fennáll az önkormányzat, akár nem;

tekintve azt, hogy a nemzetgazdaságilag előrelátó közigazgatás teljes hiánya azon állapotainkban nyíltan kitűnik, hogy 563,938 földbirtokos közül 335,407 öt holdal és azon alul; 216,675 ötől ötven holdig, 10;135 ötvenőtől ötszáz holdig és csak 1651 bir ötszáz holdnál többet, mielő kiderült, hogy a földbirtokosoknak 563,938-al kimutató főösszegéből 92%-nak csak 50 ft és azon alól levő katastrális tiszta jövedelme van, mely számokból kitűnik, hogy a tagosítások által gazdasági proletariatus ugyan mellőzhető, de legkevésbé sem teremthető, mert hiszen a gazdasági és ipari munkásnak átlagos évi jövedelme a 150 frtot meghaladja;

tekintve véve továbbá azt, hogy az erdélyi országrészben, aránylag egyformán sűrű lakosság mellett, mint a szomszéd magyar megyékben 38%, sőt 56% az átlag föld elő és nálunk átlag 83 □ mértföld marad ugnak, azaz silány tápot nyújtó legelőnek, 90—40000 hold pedig csupán barázdákra esik, míg a szomszédos Szörénymegyében 9-91 %, Krassóban 9-16%, Aradban 3-01 %, Csanádban éppen csak 0-85 % ugart találunk, sőt Máramarosmegyében is 6%-al van kevesebb ugar, mint Csikban, hol az ugar csekély állatállomány mellett 56%-ra rug, hogy tehát az államkormány a fogyasztók szaporítására való befolyása semmiféle, legkevésbé pedig okserütl módon nem nyilvánul;

tekintve azt, hogy ezen állapotok az adóképeség emelésére épen nem alkalmasak és hogy jelenleg, midőn országrészünk az európai vasuti hálózatba majdnem teljesen be van vonva, e viszonyok fokozott hátrányokat szűlnék;

tekintve azt, hogy a földadó kiszámítása azon tiszta jövedelemen alapszik, mely az 1862—1872-ig terjedő időszakot öleli fel, midőn oly körülmények forogtak fenn, melyek sem előbb sem utóbb nem ismétlődtek, a mit ismét közgazdasági hiba gyanánt lehet jelezni;

tekintve továbbá azt, hogy a kataszter ma sem nyugszik mértanilag pontosan felvett parcellákon, hanem ezek a határnak helyes összerütlésén belül többnyire önkényes kijelentések és feltételek szerint vannak felvéve, mi által a gazdasági hitel is véghetetlen kárt szenved;

tekintve azt, hogy nemcsak az anyaországban, de itt nálunk is bizonyos nagyobb területű területeken belül, a talaj és cultura különbözősége folytán merőben elütő mező- és erdőgazdasági viszonyok állanak fenn, a mint például az északi részek gazdasági állapotai egészen mások, mint a központi vagy déli megyéké, mely területeken oly hivatalos állandó közegek nem léteznek, kik a fennforog bajokat oly módon juttatnák a kormány tudomására, hogy ez tényleg kőpesítő is legyen kellő áttekintést nyerni, vagy azon területek viszonyaival megismerkedni, melyek földrajzi fekvésüknel fogva közös érdekek bírnak, — egy szóval, hogy a mezőgazdaság vagy tulajdonképen az őstermelés, nem bír, mint az ipar és kereskedelem, megfelelő képviseléttel, mert a különböző közigazgatási bizottságok előadónak jelentései e hiányt annál kevésbé pótolhatják, miután épen ezen szórányos jelentések következtében minden áttekintés veszendőbe megy.

Mindezeknél fogva bátorodik a tiszteletteljesen alulírott erdélyi gazdasági egylet a mélyen tisztelt tekintetes képviselőházhoz azon alázatos kéréssel járulni, méltóztatassék oda hatni, hogy:

I. az erdélyrészi birtokviszonyok szabályozása külön állami közegek által végrehajtasák; a jelenlegi ély hosszasadalmas, mint költséges, a nemzetgazdasági igényeknek meg nem felel eljárás — mely az írásbeli polgári per utján folyik le — azonnal mellőztessék és egy a jogigényeket ugyan védő de olcsó, egyszerű és gyors eljárás által helyettesíttessék.

II. a fennálló polgári törvények és a minden jogállamban érvénytelenné hagyott tulajdon feletti szabad rendelkezési jognak alapján, az ugar- és határkényszer mellőztessék és a föld szabad használat első sorban a mezei utak szabályozása által annyiival is inkább valahára biztosíttassék és a tagosítások általános keresztütlvitele még évtizedeket fog igénybe venni és egy a tulajdon szabadságát oltalmazó átmeneti stadiumot már csak azért is kell teremteni, mert a közlegelők segrégatája és az erdei szolgálmányok mellőzése tényleg a szolgálmányokkal teljességgel nem terhelt szántók és kaszálók szabad használhatási jogával semmiféle összefüggésben nem áll.

III. a jelenleg fennálló, a nemzetgazdasági igényeknek meg nem felel tagosítási törvény és az avval összeköttetésben álló peres, impracticus, hosszadalmas és költséges eljárás mellőztessék és a tiszteletteljesen alulírott erdélyi gazdasági egylet által 1876. február 7-iki üléséből beadott törvényjavaslat lehető tekintetbevételével uj, a műszaki igényeknek is megfelelő tagosítási törvény alkotassék, mely az erdőkezelésre annyira körülzárt tagokat (Enclave) mellőzve, azon körülményre is tekintettel lenne, hogy a meglevő tulságosan nagy parcella szám, mely a földek összevissza fekvésével együtt minden okserütl gazdálkodást megnehezít, annyival is inkább megszüntetessék, mert e fekvés és föld eldarabolás nemcsak magánjogi viszonyok eredménye, hanem lényegében az ősrégi és államilag eszközölt három forduló határozatának folyamánya.

Az állam továbbá csakis a birtokviszonyok rendezése és a tagosítások által juthat az erdő, legelő, szántók és kaszálók mértani felvétele következtében megbízható katastrális térképekhez, miglen a mostani adókövetések, mint már említettük, gyakran önkényes felvételekben alapsznak.

IV. a mostani kataszteri munkálatok csak növelik a zavart, ahelyett, hogy a helyzetet felderítenék, azért főleg azon — az egészséges adótörvénykezés gyakorlati aanaival ellenkező — intézkedés mellőztessék, mely szerint az 1866—1872 iki átlag árak szolgálnak a tiszta jövedelem kiszámításánál alapul, mert ezen aránylag rövid időszakban az árak magasban állottak, miglen most épen a nyomasztó verseny miatt tetemesen alacsonyok.

(218-5) (247-300)
Eisinger M. J.
 Bécs, Neubau 2.
 Zollerergasse,
 NEUBAU-ZOLLERGASSE 2.
 WASSERDICHTER
 ZELSTOPPE
 DECKTÜCHER
 REGENMANTEL
 die
 Wienerberg-Landgut-Fabrik Niederlage
 M. J. EISINGER & SÖHNE WIEN.
 M. kir. államvasútak.
 9678. szám.
 F.

Hirdetmény.

A m. k. államvasutak kolozsvári állomásán létesítendő kocsiszerelő műhely építésének biztosítására, ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

A létesítendő munkálatoknak költségei 39,892 frt 71 kr-ra irányoztattak elő. (145) (3-3)

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, úgy a m. k. államvasutak műszaki osztályában (Budapest VI. ker. sugárút 86 sz. III. emelet) a szokásos hivatalos órák alatt (reggeli 8 órától délutáni 2 óráig), valamint a m. k. államvasutak XX. osztálymérnöksége hivatalos helyiségeiben (Kolozsvár, belső-középutca 17. szám) tekinthetők meg.

Ezen építkezés tárgyában teendő ajánlatok legkésőbb f. é. április-hó 28-án déli 12 óráig, lepecsételve következő felirással ellátva nyújtandók be, az alólírott igazgatóság vezérnökiarságánál (Budapest VI. ker. sugárút 86. sz.)

„Ajánlat a kolozsvári állomáson létesítendő kocsiszerelő műhely építésére.”

Csak az összes munkálatokra vonatkozó ajánlatok fognak tekintetbe vétetni.

Az 1000 frtnyi bánatpénz a m. k. államvasutak főpénztáránál, vagy készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napig, az az f. é. április 27-én déli 12 óráig teendők le. — Az értékpapírok csak a napi árfolyam 90%-kával fognak számíttatni. Posta útján beküldendő bánatpénzek tértívevény mellett adandók fel.

Budapest, 1879. április-hó 10-én.

Az igazgatóság.

(146) Alapított 1822-ben. (2-10)
Kir. szab. Triesti Azienda Assicuratrice.
 Az osztrák-magyar birodalom legrégibb bizt. intézete.
Biztosítéki alap 12 millió frt.
 Magyarországon a biztosítást legelőször honosította meg. 57 éves működése óta tűz-, jég- és életbiztosítási károkat összesen több mint 100 millió frtot kárpótolt.
 a) tűzkár ellen,
 b) jégkár ellen, különös tekintettel a gazdasági érdekekre és szükségletekre.
 c) élet-, élet-, halál- és kifizetési esetre.
 Az Azienda, a biztosítás általánosítása céljából, a közönség érdekében oly olcsó díjakat szab, hogy mindenki képes magát a biztosítás által károktól megóvni.
 Alólírt intézeti képviselő mindenemü biztosítási ajánlatokat elfogad és felvilágosítást készséggel nyújt.
A Triesti Azienda Assicuratrice,
 kolozsvári fiügynöksége VOITH GERGELY.

(142)

Pályázati hirdetmény.

(3-3)

A Fogaras város határán végrehajtandó tagosítási mérnöki munkálatokra ezennel pályázat nyitattik.

A szerződési feltételek a fogarasi közbirtokosságot ez ügyben képviselő 32 tagu bizottság elnöke Könczey Gyula urnál bármikor megtekinthetők és kívánatra az illetőnek másolatban postán megküldetnek. A fogarasi határ sík tért képez, térfogata 3883 katastralis holdat tézen és 5525 részletről áll.

Az ajánlatok a vállalkozni kívánó mérnökök részéről írásban saját mérnöki feliratu pecséttel bepecsételve f. évi május-hó 1-én déli 12 óráig, Könczey Gyula, a 32 tagu birtokossági elnök urhoz, a külborítékra réa vezetendő azon felirattal: „Ajánlat a fogarasi tagosítási mérnöki munkálatokra, — czimezve benyújtandók. A később beérkezendő ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

A maga idejében beérkezett ajánlatok ugyanazon nap az az május 1-én d. u. 4 órákor, a 32 tagu bizottság jelenlétében fognak felbontatni.

Megjegyeztetik, hogy a vállalkozó mérnök a belvizek levezetése céljából egyuttal a határt lejtmezéni és erről a lejtmezési hálózat kapcsában műjavallatot és költség-előirányzatot is készíteni köteles leend.

A felajánlandó munkabér árak számokkal és írásban holdanként ki-teendők, úgy szintén a vállalkozni kívánóknak azon nyilatkozata is, hogy a vállalati feltételeket ismerik és magukat azoknak alávetik.

Azon mérnök, ki vállalkozónak kinyilvánított és erről értesítettik, köteles leend a bizottság által kijelölendő napon, a szerződés aláírása végett Fogarasban személyesen megjelenni.

Felhivattak tehát mindazon mérnökök, kik ezen mérnöki munkálatokra pályázni kívánnak, az eredeti mérnöki okmányaikkal felszerelt ajánlataikat a fenti határidő alatt benyújtani.

A fogarasi birtokosságot képviselő 32 tagu bizottságnak 1879. április 8-án tartott üléséből

Kiadta:

OROS MIHÁLY. b, jegyző.

(432-7)

Alvilsavas mésszörp.

(10-*)

Párisi gyógyszerész Grimaud és társa alvilsavas-mésszörp sikere mellbajok, hurut, rekedtség, gyomorhurut, a légcsőgyulladás ellen, számos utánzásra adott alkalmat, melyek nem bírnak hasonlóan becses és méltó készítmények.
 Azon szenvedők, a kik Grimaud és társa valódi alvilsavas-mésszörpét óhajtják kapni, sziveskedjenek minden üvegen az aláírást követelni.
 Azon gyárosok, a kik a ragjegyben csak azt jegyzik meg: „Grimaud és társa után Párisban,” csak a t. cz. közönséget ámtíják.

Örökös kerestetik!

Pöck Rózalia kisasszony,

katonatiszti árva, ki erdélyországi Gyergyó Ditróban 1807-ik évi február 19-én született, tetemes vagyon hátrahagyása mellett 1879-ik évi február 15-én Gráczban meghalt.

Nővére vala ő a szinte Gráczban 1809-ben elhalt

Pöck János cs. k. vezérőrnagynak,

és leánya az 1768-ban Bécsben született s Hibler cs. kir. hadbiztos Jozsefin nevű leányával házassodott volt PÖCK ANTALNAK, ki mint hadnagy a székely 1-ső határőrezredben 1815-dik évi december 12-dikén erdélyországi Modfalva helységben elhalálozott.

Mintán a fent nevezett örökhagyó után végrendelet nem találtatott és annak utalási rokonai és örökösei ismeretlenek, ennél fogva mindazok, kik PÖCK RÓZÁLIA kisasszony hagyatékára bármily jogalapon igényt tarthatni vélnék, ezen halálesetről oly felhívással értesítettnek, hogy örökösödésjogi, vagy egyéb igényeiket minél előbb, de legfőlebb egy év alatt a grázi cs. kir. városilag kiküldött járás bíróság mint hagyatéki hatóságnál bejelentsek és beigazolják, és hogy a szükséges felvilágosítások megadásáért alólírt dr. Baltl József hagyatéki gondnokhoz fordulhatnak

Kelt Gráczban, 1879-dik évi márczius 25-kén.

Dr. BALTL JÓZSEF ügyvéd,
 Sporgasse 11.

(132)

(3-3)

Umrath és Társa Prágában,

mezőgazdasági gépgyárosok

ajánlják, a szilárd kivitel, könnyű járás, nagy munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyösebben ismert különlegességeiket

(148)

(1-24)

kézi és járgány-cséplőgépekben

1-től 8 16- vagy ökörerőig, álló és hordozható alakban. Továbbá készítenk különféle nagyságu és elismert jó minőségű

tisztító rostákat, kukorica-morzsolókat és szecskavágókat.

Ábrákkal ellátott újajegyzékkel postán küldve díjmentesen szolgálunk.

Süss Ferdinánd

m. kir. egyetemi mechanikus Kolozsvárt

(35)

Mátyás királyutca 4 sz.

(14-*)

Ajánlja jól berendezett raktárát, mely a következőkből áll u. m. mindennemü szemüvegből-, aczél-, kautschuk, béka-tekő, aluminium, ezüst és aranyba foglalva. Zwike-rekből, úgy mint patentzwiker és szemüvegből. — Színházi látosövek, táv- és gorcsövek. Mindennemü hőmérők, higany és fém-légszűrők (barometrumok).

Ez utóbbiak több évi tudományos észleletek szerint vannak összeállítva és kolozsvári állás szerint szabályozva. Továbbá mindenféle célú házi távirók.

Végre mindennemü orvosi készülékek és eszközök, valamint a különféle betegségeknek megkivántató ápolási eszközök és tárgyak, úgy mint Lister-féle kötési cikkek is kaphatók.

Vidéki megrendelések rögtön és a legpontosabban intéztetnek el.

Megjelent és Erdélyben

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt kapható.

Petőfi Sándor — a magyar nép legnépszerűbb költője — összes költeményeinek hazai művészek rajzaival díszített népkiadása.

Könyvnyen olvasható csinos s mindenek felett: egészen teljes és szabatoságban valamennyi eddig kiadott kiadásban összesen 423 lapon, s egész angol váson ízléses kötésben, a költő arcképén kívül még 30 képpel egy nem vastag, nem nagy alakú s könyvnyen kezelhető kötetben 2 forintért.

Két forintért a teljes Petőfi!

Két forintért teljes Petőfit, teljesebbet, nemcsak a régi 4 kötetnél, de az újabb kiadásoknál is: ki nem ohajta magának? ki nélkülözhetet? A kinek az előbbi kiadások birtokában vannak is már — ezt, ha meglátja, nem fogja elmulasztani megszerzését, s a kinek még nincs Petőfi, az sietni fog megszerezni ezt. Most már Petőfi nélkül nem lesz, ne is legyen háza, a hol magyarul olvasni tudnak! Vegye meg minden ember, minden ifjú, minden leány, s a kunyhók költője lelje meg végre útját a kunyhókba is; de lássák meg a paloták is, hogy ezt az egyszerű ruhájú vendéget ők is tisztességgel fogadják.

(11)

(25-*)

Vidékre 2 frt 10 kr. postaltalvánnyal való beküldésénél bérmentve.

Stein János
 könyv és zeneműkereskedése
 Kolozsvárt.

Van szerencsém tudatni, hogy helyi olajgyáramban az alatt jegyzett lenolaj-kenczét (Leinol-Firniss), ugyanoly kenczébe tört olajfestéket rendkívüli olcsó áron, lejjebb minőségben árusítom, és színt úgy kiesi mint nagyban mennyiségben kiszolgáltatam.

100 Kilo.

100 Kilo.

Lenolaj-kencze	46	frt	—	kr.	Levélzöld (Laubgrün)			
Alapfesték fehér	22	—	—	—	legfinomabb II-a	36	frt	—
„ barva v. szürke	22	—	—	—	Levélzöld (Laubgrün)			
Kremsierfehér legfin.	52	—	—	—	legfinomabb III-a	32	—	—
Venetianerfehér	46	—	—	—	Fekete (Flammruss)			
Hamburgerfehér	38	—	—	—	legfinomabb	54	—	—
Ezüst szín	46	—	—	—	Fekete (Flammruss)			
„ finom	38	—	—	—	finom	50	—	—
Holländerfehér legfin.	30	—	—	—	Ockersárga világos v.			
Horganyfehér (Zinkweiss) legfin	48	—	—	—	sötét legfinomabb	24	—	—
Horganyfehér finom	38	—	—	—	Ockersárga világos v.			
„ szürke	38	—	—	—	sötét finom	22	—	—
Császárzöld legfin. I-a	54	—	—	—	Veres Engelroth vil.			
„ legfin. II-a	46	—	—	—	v. sötét legfinomabb	22	—	—
„ „ III-a	40	—	—	—	Fedélveres (Eogelroth)	20	—	—
Levélzöld (Laubgrün)					Barna (Umbrun) vil.			
legfinomabb I-a	45	—	—	—	v. sötét legfinomabb	42	—	—
(147)	1—*)				Üveges ragasz (Glaser-Kitt)			
						14	—	—

Tisztelettel
 KISS SÁNDOR.

Perlmoosi Portland Cement 100 kiló 7 frt.

Kufsteini hydraulikus mész 100 kiló 4 frt.

egész hordó vételnél készfízetés mellett.

DIETRICH SÁMUEL

vas- és fűszer üzletében

Kolozsvárt.

(136)

(4-*)

Hirdetmény.

RANSBURG ADOLF

csődtömegéhez tartozó, báró Jósika Lajos-féle ház bolthelyiségében (140) lévő áruaktár (3-3)

végeladása

folyamatba vétetvén, erről a t. cz. közönség azon figyelemzetetessel értesítettik, hogy mindennemü

férfi ruhát és női felöltőket, posztó és gyapot szöveteket és kalapokat rendkívül olcsó áron vásárolhat.

A tömeg gondnok.

Szerencsém van a n. érd. helybeli és vidéki T. cz. vásárlóimnak becses tudomására juttatni, hogy a főtéren báró Radák-ház alatt levő

nürnbergi és diszáru üzletemben a Végeladás csak még folyó hó 24-ig fog tartatni,

emlitett napon tul végleg be fog záródni. Raktáromon nagyválasztékban kaphatók még férfi- és gyermek filcz kalapok 1 frt 20 — 4 frtig, szalma kalapok 10 krtól 1 frtig, férfi czipók 4 frt — 6.50-ig, ingek, gallérok, nyakkendők.

Diszáru tárgyak, gyermekjátékok, szóval minden e szakmába vágó áruk

rendkívüli leszállított áron, miről nagybecsü látogatásával meggyőződni méltóztassék.

(149)

(1-3)

Kiváló tisztelettel

DEMETER JÓZSEF.